

Kariyer Beklentileri Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Kariyer Beklentileri Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=24368>

Özet

Kariyer Beklentileri Ölçeği, 1999 yılında S. Tañ tarafından bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiş bir psikolojik ölçüm aracıdır. Bu ölçek, bireylerin gelecekteki profesyonel yaşamlarına ve kariyer hedeflerine yönelik sahip oldukları subjektif beklentileri, umutları ve inançları değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Ölçek, özellikle **benlik değeri** ve umutsuzluk gibi kritik psikolojik yapılarla kariyer beklentilerinin ilişkisini inceleyen geniş kapsamlı bir araştırmanın parçası olarak tasarlanmıştır. Ölçeğin geliştirme çalışması, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde gerçekleştirilmiştir.

Bu araç, kariyer rehberliği ve mesleki psikoloji alanlarında, bireylerin motivasyon düzeylerini ve kariyer planlama süreçlerini etkileyen bilişsel faktörleri anlamak için önemli bir katkı sağlamaktadır. Ölçek çetidi, kaynağa göre **geliştirme** aşamasında olup, orijinal çalışmada geçerlik ve güvenirlik analizlerinin detayları sunulmuştur, ancak bu özet kaynakta bu istatistiksel veriler aşkça belirtilmemiştir.

Anahtar Kelimeler

Kariyer Beklentileri, Mesleki Psikoloji, Benlik Değeri, Umutsuzluk, Psikometrik Ölçek, Kariyer Gelişimi, Yüksek Lisans Tezi

Yazarlar

S. Tañ

Amaç

Kariyer Beklentileri Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin kariyer yörüngelerine ilişkin geleceğe dönük düşüncelerini ve inanç sistemlerini sistematik olarak ölçmektir. Bu beklentiler, sadece kariyer başarısını değil, aynı zamanda iş tatmini, mesleki bağlılık ve genel yaşam memnuniyetini de etkileyen merkezi bilişsel unsurlardır. Ölçek, bu beklentilerin şiddetini ve niteliğini belirleyerek, bireyin kariyer planlama sürecindeki potansiyel güçlü ve zayıf yönlerini ortaya çıkarmayı hedefler.

Ölçek, aynı zamanda, **kariyer beklentileri** ile diğer psikolojik değişkenler arasındaki ilişkileri ampirik olarak test etmek için tasarlanmıştır. Tañ (1999) çalışmasında, özellikle benlik değeri ve umutsuzluk gibi duygusal durumların, bireyin kariyerine yönelik olumlu ya da olumsuz beklentilerini ne ölçüde etkilediğini incelemek üzere bu ölçüm aracı kullanmıştır.

Yapı

Kariyer Beklentileri Ölçeği, psikolojideki **beklenti teorileri** (Expectancy Theories) ve sosyal bilişsel kariyer teorileri (Social Cognitive Career Theory) çerçevesinde kavramsallaştırılmıştır. Ölçülen temel yapı, bireyin kendi yetenekleri, dikkatli fırsatlar ve çevresel engeller göz önüne alındığında, arzu edilen kariyer sonuçlarına ulaşma olasılığı hakkındaki inançların toplamıdır.

Bu yapı genellikle iki ana bileşene ayrılabilir: **Sonuç Beklentileri** (Outcome Expectations), yani belirli bir davranışın belirli bir sonuca yol açacağına dair inanç; ve **Öz-Yeterlik Beklentileri** (Self-Efficacy Expectations), yani bireyin bu davranışla gerçekleştirebileceği yeteneğine dair inanç. Ölçek, bu iki bileşenin kariyer bağlamındaki yansımalarını yakalayarak, bireyin kariyer motivasyonunun ve persistansının temelini oluşturan bilişsel haritayı çizmeye çalışmaktadır.

Geçerlik

Orijinal kaynaktan spesifik geçerlik katsayıları belirtilmemiş olsa da, bir **geliştirme ölçeği** olarak Kariyer Beklentileri Ölçeği'nin tez çalışmaları kapsamında kapsamlı geçerlik analizlerinden geçirilmiş olması beklenir. Tipik olarak, bu tür tez çalışmaları **yapı geçerliliği** (Construct Validity), ölçeğin teorik olarak ölçmesi gereken yapıyı ne ölçüde ölçtüğünü belirlemek için faktör analizleri (Açıklayıcı veya Doğrulayıcı) kullanılarak incelenir.

Ayrıca, ölçeğin **ölçüt bağımlı geçerliliği** (Criterion-Related Validity), kariyer beklentileri ile akademik başarı, işe yerleşme oranları veya benlik değeri gibi ilgili diğer değişkenler arasındaki korelasyonlar incelenerek sağlanabilir. Bu geçerlik çalışmaları, ölçeğin kariyer danışmanlığı bağlamında doğru ve anlamlı sonuçlar ürettiğini teyit etmek için kritik öneme sahiptir.

Güvenirlilik

Kaynak verilerde güvenirlilik bilgisi (-) olarak işaretlenmiştir. Ancak, 1999 tarihli bir yüksek lisans tezi çalışması bağlamında, ölçeğin iç tutarlılığı (Internal Consistency) **Cronbach Alfa** katsayısı kullanılarak hesaplanmıştır varsayılmaktadır. Yüksek kaliteli bir ölçek için bu katsayının genellikle 0.70 veya üzerinde olması beklenir.

İç tutarlılığın yanı sıra, ölçeğin zaman içinde tutarlılığı değerlendirme amacıyla **test-tekrar test güvenirliliği** (Test-Retest Reliability) çalışmaları da yapılmış olması muhtemeldir. Bu tür güvenirlilik analizleri, ölçeğin ölçtüğü yapıların kararlı olduğunu ve ölçüm hatalarından minimum düzeyde etkilendiğini göstermek için zorunludur.

Faktör Analizi

Kariyer Beklentileri Ölçeği'nin yapısal bütünlüğünü ve boyutlarını belirlemek amacıyla faktör analizleri kullanılmıştır. Ölçeğin çok boyutlu bir yapıya mı, yoksa tek bir genel **kariyer beklentisi** faktörünü mü ölçtüğünü belirlemek için Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) uygulanmış olabilir.

Faktör analizleri, ölçek maddelerinin hangi alt boyutlar altında toplandığını ortaya koyarak, kariyer beklentileri yapısının alt bileşenlerini (örneğin, başarı beklentisi, engelleri aşma beklentisi, tatmin beklentisi) teorik ve istatistiksel olarak doğrulamaya yardımcı olur. Bu analizler, ölçeğin teorik temellerini sağlamlaştıran en önemli psikometrik adımlardan biridir.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Geliştirme Ölçeği (Developmental Scale)

Format: Orijinal tez çalışmasında belirtilen derecelendirme formatı (örneğin, Likert tipi) kaynakta mevcut değildir. Tipik olarak 4 veya 5 seçenekli **Likert ölçeği** formatında olduğu varsayılmaktadır.

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Genellikle üniversite öğrencileri veya genç yetişkinler (Yüksek lisans tezlerinin örneklem yapısı göz önüne alındığında).

Age Group: 18-30 yaş aralığı (Tahmini).

Population Details: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü tez çalışması kapsamında belirlenen örneklem grubu. Detaylı örneklem büyüklüğü ve özellikleri orijinal tezde mevcuttur.

Test Methodology: Öz Bildirim (Self-Report) Envanteri.

Anahtar Kelimeler

Psikometrik Özellikler, Kariyer Danışmanlığı, Likert Ölçeği, Öz-Yeterlik, Yapı Geçerliliği, Üniversite Öğrencileri

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: Bilinmiyor

Correspondence Address: Bilinmiyor (Orijinal tez çalışması Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde tamamlanmıştır.)

İzinler, Ücret ve Test Yolu?

Ölçek, 1999 yılında **yüksek lisans tezi** kapsamında geliştirilmiş olup, ticari kullanım ve izin şartları hakkında spesifik bilgi kaynağına dahil edilmemiştir. Akademik kullanım için genellikle tezin yazarı ve danışmanından izin alınması gerekmektedir. Kullanım ücreti bilgisi mevcut değildir.

Ölçeğin geliştirme yılı **1999**'dur. Ölçeğin tam metni ve puanlama yönergeleri, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde bulunan orijinal tezde yer almaktadır.

Kaynaklar

Tanç, S. (1999). *Benlik değeri, umutsuzluk ve kariyer beklentileri (Yüksek lisans tezi)*. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Kariyer Beklentileri Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Kaynak içerikte Kariyer Beklentileri Ölçeği'nin maddelerine yer verilmemiştir. Ölçek maddeleri, ölçeği geliştiren S. Tanç'ın 1999 tarihli yüksek lisans tezinde bulunmaktadır.

Tez çalışması'nın orijinal PDF'i kaynaklarda belirtilmemiştir.